

מלחמת אש דת

אחרי האירועים הקשים בהר מירון, 'מרכז העניינים' חושף: בחשאיות, הוקם במירון מערך סדרנים של הקנאים בשיתוף המדינה, אך הם נאלצו לעזוב את הקבר בעקבות התנהלות המשטרה

יעקב כץ

אירועי ל"ג בעומר של שנת תשפ"ד יזכרו לעוד שנים קדימה. תמונותיהם של זקנים שהושלכו כדומן על פני האדמה בידי שוטרים אלימים, נכים שהוכו, ונשים שספגו אלימות, יהדהדו עוד זמן רב, ועוד ידרשו תשובות בחודשים וגם בשנים הבאות. בעקבות התמונות הקשות הללו, שלמרבח הצער היו פס הקול המרכזי של אירועי ל"ג בעומר תשפ"ד, 'מרכז העניינים' התחקה אחר האירועים שהובילו לאלימות הקשה ושמע את עמדות המעורבים בנעשה.

אלימות קשה

נתחיל מהסוף: מח"ש זימנה לאחרונה לחקירה שני שוטרים. בסיומה של החקירה הם הורחקו ממתקני המשטרה ונאסר עליהם ליצור קשר עם מעורבים בנושא החקירה. השניים לא נחקרו לחינם. הם תועדו במהלך אירועי ל"ג בעומר במירון כשהם מכים באלימות יהודים חרדים שעלו אל ההר. מח"ש גם ערכנה כי תבדוק את האירועים האלימים נגד מתפללים בהר מירון.

הרקע לזימון השוטרים בידי מח"ש היו שורה של אירועים קשים ואכזריים שהתרחשו בהר מירון, משם הופצו תיעודיים קשים למראה במהלך הלילת הרשב"י ל"ג בעומר. באחד מהם, המזועזע ביותר אולי, נראה קשיש חרדי צועד בדרך לתומו, כאשר בשלב מסוים מגיעה מולו קבוצת שוטרים ואחד מהם מטיח אותו קדימה בעוצמה, ללא שעשה דבר כאמור, ואולי גרוע מכך - מבלי להתחשב בגילו המבוגר ובתוצאות שעלולות להיות לפגיעה שכזו. לגודל הנס האירוע הסתיים ללא פגיעה משמעותית לקשיש.

בתייעור אחר נראה שוטר מג"ב מבצע ירי באוויר לצד בני אדם. ובמקרה אחר שוטרת מג"ב תועדה מכה בעוצמה מתפללת מבוגרת. אחד התיעודיים שעוררו סערה היה זה של הרב אהרון וויסמן, יהודי מבוגר שנראה בעין הסערה כאשר שוטרים מתעמתים עם אנשים סביבו בעודו יושב על כיסא גלגלים במרכז המהומה. בריאיון מיוחד ל'מרכז העניינים' הוא מספר: "הגעתי למקום כשבני מוביל את כיסא גלגלים. כאשר הגעתי למחסום משטרה על ההר, בני ביקש לעבור את המחסום ואז החלה התנפלות קשה עליו מצד השוטרים, כאשר אני נמצא במרכז האירועים. את בני לקחו לבסוף למעצר בצפת כשהם מותירים אותי ללא מלווה".

• הצלחת להיכנס לבסוף לציון הרשב"י? "כן", הוא מפתיע ומספר: "לאחר כרבע שעה של קטטות במקום השוטרים הכניסו אותי בגלל מצבי. למזלי היה מישוהו אחר שהתנדב לקחת אותי וכך הצלחתי להמשיך הלאה אל ציונו של הרשב"י. לאחר מכן הגיע למקום בן נוסף שלי שלקח אותי בחזרה לירושלים".

• האם יש השלכות מבחינתן לעימות שהתרחש מסביב לכיסא הגלגלים שבו ישבת?

התנפלות קשה. הרב אהרון וויסמן

"הם לא היכו אותי ישירות למרבה המזל. עם זאת המציאות הזו שהתחוללה מהומה כזו על ידי לא הוסיפה לכריאות שלי. אני חולה בטרשת נפוצה ובלחץ דם, והעימות הזה לא היה קל עבורי. במיוחד לא בגלל מה שנעשה לבני".

• מדוע עלית למירון בניגוד להחלטת הממשלה?
"אני עולה מדי שנה למירון. אני מהאנשים שחושבים שאין להקשיב להוראות מעין אלו ועל הציבור לעלות למרות זאת למירון".

תגובות קשות

אמת ונכון הדבר שהרכבה רכבים ואדמו"רים שיתפו פעולה עם גורמי הביטחון והודיעו כי לא יגיעו עם חסידיהם ותלמידיהם להר, וזאת לאור האיסור וסגירת ההר על ידי גורמי הביטחון, אולם באותה מידה היה ברור שישנם כאלו הצפויים להפר את ההוראות, ולהגיע בכל אופן, וגורמי הביטחון השונים אף התכוננו לכך מראש, אך בדרך כנראה מישוהו איבד את הסבלנות, והחליט לפרוק את עצביהם של השוטרים על המתפללים שהחליטו לבוא בכל אופן, על דעת עצמם, ולמרות הכל למצב הזה היה אסור להגיע.

התיעודיים הקשים שהגיעו ממירון הובילו לגינוי מקיר לקיר של האירועים המבישים. ראש הממשלה בנימין נתניהו הגיב לאלימות הקשה שהפעילה המשטרה בהר מירון ואמר: "צפיתי בתמונות הקשות מהר מירון שזועזעו את כולנו. אני מצפה מהמשטרה לחקור את המקרה כדי למנוע פגיעה מיותרת באזרחים וקורא לכל אזרחי ישראל לשמור על החוק ולפעול לפי הנחיות גורמי הביטחון".

יור המחנה הממלכתי, השר בני גנץ התייחס גם הוא לאירועים וקבע: "התמונות הקשות של דחיפות והפעלת כוח מוגזמת במירון מחייבות גינוי וכדיקה מעמיקה. גם אם המאמינים שהגיעו עברו על ההנחיות,

תוך התעלמות מהסכנה הביטחונית, אסור להגיע לפעולות כמו אלו שראינו".

בקרב הפוליטיקאים החרדיים נשמעו שורה של תגובות חריפות כנגד המשטרה. שר ירושלים ומסורת ישראל, מאיר פרוש היה הראשון להגיב ולגנות: "המראה המזועזע של שוטר מג"ב מפיל ארצה באלימות בוטה יהודי מבוגר או שוטר נוסף שיוורה באוויר באירוע אזרחי צובטת לב כל אחד ולא מתקבלת על הדעת. אני דורש להדיח באופן מידי את השוטרים האלימים".

השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר הבהיר מצדו: "דרשתי מהמשטרה דין וחשבון לגבי מקרי אלימות שבו שוטר פגע בצורה קשה באדם מבוגר בהר מירון ושוטר אחר ירה באוויר. אני מגנה בכל תוקף מקרי אלימות של שוטרים נגד אזרחים".

לדבריו, "במהלך כל היום הענקתי גיבוי מלא לשוטרים, ללוחמי מג"ב וכוחות הביטחון שעשו הכל כדי לשמור על הר מירון מפני סכנת נפשות של ממש. אבל אין מנוס כשיש תיעודיים חריגים כשמדובר באלימות בחסרי ישע, מבוגרים ונשים, לגנות ולדרוש מהמשטרה לקבל עליהם דין וחשבון".

החלטות שהובילו לאלימות

'מרכז העניינים' שוחח עם גורמים שמכירים מקרוב את האירוע והתחקה אחר הגורמים שהובילו לקריסת מתווה ההילולא המקורי ולהתנגשות בין המשטרה לציבור. "אין ספק שאי אפשר להכתיר את האירוע ככזה שהסתיים בהצלחה", אומר לנו גורם שמכיר מקרוב את הנושא. עובדה זאת, נציין, התבטאה גם בטור המשותף למאיר פרוש ויוסי דייטש שפורסם בעיתון 'המבשר' בנושא ובו הביעו השניים התנצלות על כך שהאירוע כשל.

• איך באמת אירע הכישלון הזה לאחר שרוקא לפני שנה נראה היה שהגורמים האמונים הצליחו לפצח את הסוד ולקיים אירוע שמתנהל בסדר מופתי?

"היו דברים רבים שתרמו למציאות שאליה הגענו, ולצד זאת הסיבה העיקרית לכישלון היא התנהלות המשטרה", מציין הגורם. "אם נתייחס דווקא לנעשה בשנה שעברה, אז חלק משמעותי מההצלחה היו הסיכומים עם המשטרה והעובדה שבכל שלב היה שיח עם המשטרה. כך לדוגמה, ברגע מסוים היה חשש בהדלקה של הרה"צ רבי אלימלך בידרמן על ההר, ולפני שהשוטרים ניגשו לטפל בכך הם פנו לגורמים הממונים. בשל כך יוסי דייטש (הפרויקטור של ההילולא) עלה והפציר בהמונים לזוז, וכך אכן היה, ללא מהומות".

• נחזור לשנה זו: באיזה שלב לראיתך החלה ההידרדרות במצב?

"הרגע הראשון שבו המשטרה התנהלה שלא כראוי התרחש ביום חמישי שלפני ההילולא, עם ההחלטה הנואלת לפרוץ לצימרים ולפנות אזרחים שכבר שהו במירון. גורמים רבים שמכירים מקרוב את ארגון ההילולא לא חשבו

שכדאי לפרוץ לאיזה צימר שמושכר. ודאי שלא צריך לשם כך לשלוח כוחות יס"מ ומג"ב כדי שיוציאו אנשים מהמיטות. אם אדם שכר כבר צימר במירון, היה על המשטרה שלא להיכנס לעימותים מיותרים על כך".

ומה קורה בל"ג בעומר עצמו?

"לאחר שבשבת דווקא היה בסדר והם עמדו בסיכומים ולא היו באזור הציין, החל ממוצאי שבת היו אמורים להיות בקבר סדרנים מטעם הקנאים שהיו אמורים לנהל את הציין במהלך ההילולא", חושף הגורם באוזנינו. "זה נעשה באופן לא רשמי, אבל היה ברור לכל מי שמכיר את המצב, שיהיו כאלו שיעלו בכל זאת, ובנוסף גם יש את תושבי מירון ואת המורשים האחרים לעלות, כך שהדבר בא לצורך בוויסות האנשים ובשמירה על הסדר בציין".

"אולם מה שקרה זה שהסדרנים הללו לא הצליחו לנהל את האירוע באופן נכון ולעודד אנשים שלא להתעכב בציין. והמשטרה במקום לדבר איתנו, החליטה שהיא פורצת לציין ומוציאה את כולם בכוח. יש לא מעט תיעודיים שמוכיחים שזה מה שאירע. בעקבות כך הסדרנים עזבו את המקום בהוראת המשטרה ומשם והלאה המצב החל להתדרדר".

באיזה שלב החלה אלימות המשטרה?

"האלימות התרחשה בשלב מאוחר יותר: בשעות הצהריים של יום ל"ג בעומר. עד אז החליפו את הסדרנים הקנאים מספר אנשים שניסו בכוחות עצמם לנהל את הציבור ועשו זאת בהצלחה יחסית. אבל אז הגיעו בני אדם שהחלו ליידות לעברים חפצים והם בחרו, בצדק מבחינתם, לעזוב את המקום. ואז החל שוב בלאגן, דבר שהוביל את המשטרה לעלות למקום את שוטרי מג"ב. זה היה הרגע שבו היה ברור שהאירוע עומד לקראת רתיחה לאור ההתנהלות המוכרת, למרבה הצער, של שוטרי מג"ב. וזה מה שאכן קרה לצערנו. את התיעודיים והתוצאות של זה כבר ראה כל עם ישראל".

בסביבתו של שר מסורת וירושלים מאיר פרוש אומרים ל'מרכז העניינים' כי הם מקדמים דיונים שעוסקים בהפקת לקחים והם מביעים צער על שהתרחש. בסביבת השר מזכירים כי מבחינת המשטרה תכננו מלכתחילה לסגור את ההר לחלוטין ולהחיים את שיערי הציין, אך השר פרוש דאג שלפחות יהיו 3 הדלקות ושהציין לא ייסגר לחלוטין במהלך ההילולא, בצעד שגרם לכך שלפחות כן הורגש ל"ג בעומר על ההר לאורך חלק משמעותי ממהלך ההילולא.

תגובת המשטרה

במשטרת ישראל טענו בתגובה לדברים כי "החל משעות הבוקר (של ל"ג בעומר) אלפי אנשים הגיעו לאזור מתחם הקבר תוך שהם מפרים את צו אלוף פיקוד העורף ואת החוק, התעמתו עם שוטרים וגרמו נזקים לרכוש שהוצב במקום לשם שמירה על ביטחונם". במשטרה גם ציינו כי היו מספר שוטרים שנפצעו במהלך ההתפרעויות על ההר.